

HOE WERKT DE ARTIESTENREGELING NA 1 MEI 2016

Alternatieven na afschaffing van de VAR

1. Afschaffing van de VAR

Per 1 mei 2016 is de VAR afgeschaft en daarmee verdwijnt deze mogelijkheid om uit de artiestenregeling te stappen. Met de nieuwe Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (DBA) worden er alternatieven geboden voor artiesten en die worden hieronder besproken.

2. Eerst beoordelen of er geen sprake is van een gewone dienstbetrekking

Met het vervallen van de VAR moet er eerst beoordeeld worden of er misschien sprake is van een gewone dienstbetrekking. Want als een artiest als werknemer voor een werkgever werkt, geldt niet de artiestenregeling maar gelden de gewone regels voor werknemers (zie art. 5a, lid 3 Wet LB). Met een VAR-wuo (of VAR-dga) werd dat gelijk ook opzij gezet, omdat de VAR absolute vrijwaring gaf. Hierdoor kon schijnzelfstandigheid ontstaan, want echte werknemers konden dan toch als zelfstandigen factureren. Met de nieuwe Wet DBA wordt dat onmogelijk gemaakt, want er is straks geen absolute vrijwaring meer van zoiets als een VAR. De uitstapmogelijkheden die hierna zullen worden besproken gelden daarom niet als een werknemer in dienst van een gezelschap of producent werkt.

Er is sprake van een dienstbetrekking (ofwel arbeidsovereenkomst (art. 7:610 BW)) als de opdrachtgever een gezagsverhouding over de artiest heeft, waardoor hij zeggenschap heeft over de inhoud van het programma, kan bijsturen en eventueel andere werkzaamheden kan opdragen. Dat werkgeversgezag moet doorlopend zijn en de artiest moet verplicht zijn om de instructies op te volgen.

Dit is denkbaar bij langerdurende contracten van acteurs, musici en dansers, als de programma's door de artistieke leiding worden bedacht, de stukken worden vormgegeven door een regisseur, dirigent of choreograaf en de optredens worden gepland buiten de artiest om.

Hiervan is geen sprake als de artiest zelf zijn eigen programma bedenkt, daarvoor een regisseur, dirigent of choreograaf inhuurt om het stuk te maken, zeggenschap heeft bij de agent over de verkoop van de voorstellingen en/of het financiële risico loopt van de optredens. Dan is de artiest duidelijk zelfstandig (en geen werknemer).

Ook is een artiest geen werknemer als hij een opdracht krijgt om een stuk uit te voeren, maar daarvoor zelf de vrijheid heeft om te bepalen hoe dat gebeurt. Mogelijk kan de opdrachtgever nog enkele aanwijzingen geven die opgevolgd moeten worden, maar zeker bij een project van korte duur (een paar repetities en uitvoeringen) is dat te weinig om van doorlopend werkgeversgezag te spreken. Dan is er juridisch sprake van een overeenkomst van opdracht (art. 7:400 BW) en is de artiest geen werknemer.

Dus als er sprake is van een dienstbetrekking zal de artiest op een normale manier als werknemer verloond moeten worden en is de artiestenregeling niet van toepassing. Vanaf 1 mei 2016 is er – anders dan met de VAR - geen mogelijkheid meer om daar aan te ontkomen en toch te kunnen factureren. Wel is hiervoor een overgangperiode tot 1 mei 2017.

3. De artiestenregeling

De artiestenregeling is dus van toepassing als is vastgesteld dat er geen dienstbetrekking bestaat. Dat is een vreemde regeling in de loonbelasting en sociale verzekeringen, want het gaat over feitelijk zelfstandige artiesten van wiens gage toch loonbelasting moet worden ingehouden en waar bovenop werkgeverspremies moeten worden afgedragen. Deze artiestenregeling bestaat al heel lang en veel artiesten maken er gebruik van. Een aantal kenmerken:

- De opdrachtgever moet de afdrachten van de loonheffingen doen
- Voor de artiest is hiermee al loonbelasting afgedragen en die hoeft zelf geen inkomstenbelasting meer te reserveren om na afloop van het jaar te betalen
- Als de artiest een tijdje geen werk heeft kan hij een WW-uitkering aanvragen
- Als de artiest ziek wordt kan hij een ZW- en WIA-uitkering aanvragen
- Wel moet de artiest zelf de premie ZVW betalen
- De artiest is feitelijk zelfstandig en kan daarom zijn inkomen na afloop van het jaar aangeven als winst uit onderneming, ondanks dat er al loonbelasting is ingehouden. Als ondernemer kan hij zijn beroepskosten aftrekken en de zelfstandigenaftrek (als hij voldoet aan het urencriterium) en mkb-winstvrijstelling toepassen. Dus dezelfde aftrekposten als voor artiesten die uit de artiestenregeling stappen.¹
- Er is geen BTW van toepassing, dus de administratie kan eenvoudig blijven.

Best een goede regeling dus, die echter wel premiebetaling kost. En de opdrachtgever moet bereid zijn om de verloning te doen, maar zo niet, dan kan daarvoor een verloningsbureau worden ingeschakeld.² Ook artiestenbureaus doen vaak verloningen voor hun artiesten.

4. Uit de artiestenregeling stappen

Vaak willen artiesten de verloning van de artiestenregeling echter niet, maar willen zij daar uit stappen. Per 1 mei 2016 zijn daarvoor – ter vervanging van de VAR - twee mogelijkheden.

Belangrijk is dat bij beide mogelijkheden géén paspoortkopie hoeft te worden gevoegd. Bij de VAR moest dit wel, maar dit was eigenlijk strijdig met de Wet op de identificatieplicht.

4.1. Goedgekeurde modelovereenkomsten

De eerste mogelijkheid om de VAR te vervangen is door een goedgekeurde modelovereenkomst te gebruiken. Dat is een overeenkomst die aan de Belastingdienst ter goedkeuring is voorgelegd en daarna met een officieel nummer is goedgekeurd. Voor artiesten zijn er drie modellen goedgekeurd, namelijk voor individuele artiesten, voor gezelschappen en voor een DJ (zie bijlagen). De Belastingdienst heeft daar in oktober 2015 goedkeuring aan verleend.

De eerste twee (voor individuele artiesten en voor gezelschappen) hebben wij gemaakt en zijn bedoeld als een aanvulling op een eigen overeenkomst waarin de afspraken over tijd, plaats, duur van het optreden, gage/honorarium en dergelijk worden gemaakt. Die twee modellen

---

¹ Mocht de artiest maar een paar keer per jaar optreden dan zal hij zijn inkomen moeten aangeven als resultaat uit overige werkzaamheden, maar mag hij nog steeds zijn beroepskosten aftrekken.

² Voorbeelden van verloningsbureaus: Raakvlak, Artiestenverloningen, You Name It, Tentoo, Kunstenaars Contract Bureau en Verloningsburo Eindhoven.

regelen alleen het uitstappen uit de artiestenregeling, dus zijn alleen een vervanging van de VAR-wuo. De overeenkomsten gelden per optreden en maken in 6 punten duidelijk dat er geen dienstbetrekking bestaat. Namen, adressen, datum en plaats op de PDF typen, handtekeningen zetten en klaar. Zie <http://www.allarts.nl/nl-NL/nieuws/230/twee-modelovereenkomsten-voor-artiestenregeling-v-a-2016.html>.

In de derde modelovereenkomst, die speciaal voor DJ's is gemaakt, staan ook de afspraken over het optreden. Deze is te vinden op de website van de Belastingdienst: http://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/voorbeeldovereenkomst_dj_dv10061z1ed.pdf.

4.2. Eigen verklaring (onderlinge overeenkomst)

In de Eerste Kamer heeft de Staatssecretaris van Financiën (SvF) in januari 2016 gezegd dat artiesten ook met een eigen verklaring (onderlinge overeenkomst) uit de artiestenregeling kunnen stappen, dus dat zij geen goedgekeurde modelovereenkomsten hoeven te gebruiken.³ Wij hebben een tekst voor deze eigen verklaring gemaakt die artiesten en opdrachtgevers kunnen gebruiken. Er zijn geen handtekeningen nodig, als het duidelijk is dat beide partijen dit zo willen is het voldoende.

Ons advies is om het volgende in de contracten of bevestigingen op te nemen én om de artiest of het gezelschap een soortgelijke tekst op de facturen te laten zetten. Hiermee is het bij een latere belastingcontrole duidelijk genoeg dat uit de artiestenregeling is gestapt:

IN DE OVEREENKOMSTEN / BEVESTIGINGEN

Met dit optreden ontstaat geen dienstbetrekking. Hierdoor kan echter wel de artiestenregeling van art. 5a Wet LB en art. 4 Besluit van 24 december 1986 (sociale verzekeringen) van toepassing zijn, maar de artiest of het gezelschap kiest er voor om géén gebruik te maken van deze artiestenregeling, dus om géén loonheffingen te laten afdragen en niet verzekerd te zijn voor de werknemersverzekeringen. Bij een gezelschap geldt dit voor alle artiesten. Hiermee wordt voldaan aan art. 3bis UB LB en art. 4, lid 2 Besluit 24 december 1986. Door deze keuze mag de gage voor het optreden bruto (als uitkoopsom) aan de artiest of het gezelschap uitbetaald worden.

+

OP DE FACTUREN

De artiest of het gezelschap heeft er voor gekozen om géén gebruik te maken van de artiestenregeling, dus om géén loonheffingen te laten afdragen en niet verzekerd te zijn voor de werknemersverzekeringen. Door deze keuze mag de opdrachtgever de gage voor het optreden bruto (als uitkoopsom) uitbetalen.

---

³ Dit is met een Algemene Maatregel van Bestuur in art. 3bis Uitvoeringsbesluit LB en art. 4, lid 2 Besluit 24 december 1986 opgenomen.

Een gezelschap moet hij hier wel een bijlage bij voegen welke artiesten (met hun adressen) deel uitmaken van het gezelschap, zodat het duidelijk is wie er kiezen om gene gebruik te maken van de artiestenregeling. Wij hebben hiervoor een beschrijfbare PDF gemaakt, waarop getypt kan worden en die na opgeslagen te zijn telkens weer gebruikt kan worden.

De teksten hoeven niet exact zo gebruikt te worden, maar mogen enigszins worden aangepast, mits de strekking maar hetzelfde blijft. Zo zou in de overeenkomst c.q. bevestiging de verwijzing naar de wetsartikelen weggelaten kunnen worden.

In de teksten wordt gesproken van artiest of gezelschap; bij gebruik moet hier een keuze in gemaakt worden.

Als een artiest of gezelschap vaker voor een opdrachtgever optredens doet, hoeft de eigen verklaring maar één keer afgegeven te worden, waarna die voor onbepaalde tijd kan gaan gelden, dus voor alle volgende optredens. De tekst moet hier dan op worden aangepast. Wel raden wij aan dat op elke factuur van de artiest of het gezelschap de korte tekst vermeld wordt, want dan is het bij een latere belastingcontrole heel duidelijk dat gekozen is om geen gebruik te maken van de artiestenregeling. Hiermee heeft de opdrachtgever vrijwaring van loonheffingen.

Bij elkaar dus een behoorlijke vereenvoudiging ten opzichte van de VAR, maar wel zaak om het administratief op deze twee manieren goed vast te leggen. En let op, deze verandering gaat al in per 1 mei 2016, want de overgangsregeling geldt niet voor de artiestenregeling!!

5. Verder geen wijzigingen

De inhoudingsplichtigenverklaring, gageverklaring en regels voor buitenlandse artiesten en gezelschappen veranderen niet. Het gaat per 1 mei 2016 alleen om het wegvallen van de VAR en de vervanging daarvan.

6. Samenvatting en conclusies

- a. Er zijn twee goede mogelijkheden gecreëerd om per 1 mei 2016 de afschaffing van de VAR op te vangen.
- b. Wel is het eerst belangrijk om vast te stellen dat er geen sprake is van een dienstbetrekking, want dan zou er wel verloond moeten worden (als werknemer).
- c. Als er geen dienstbetrekking is kan de afweging gemaakt worden of de artiestenregeling gunstig is om te gebruiken. Dat kan eventueel via een verloningsbureau.
- d. Om uit de artiestenregeling te stappen zijn er twee manieren om de VAR-wuo te vervangen, namelijk met
  - een goedgekeurde modelovereenkomst
  - een eigen verklaring, bij de bevestiging van het optreden + op de factuur (gezelschappen een lijst met artiesten bijvoegen)
- e. Verder verandert er niets aan de artiestenregeling.
- f. De nieuwe regels voor artiesten gaan al direct in per 1 mei 2016. Alleen voor de beoordeling of er misschien sprake zou zijn van een dienstbetrekking geldt een overgangsperiode van een jaar.